T.B.M.M. (S.Sayısı : 26)

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/338)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG/196-342/1788

26.4.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

1/792 Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (S. Sayısı : 784)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG/101-792/05255

19.12.1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 21.10.1994 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GEREKÇE

Aramızda tarihî bağlar bulunan Macaristan ile ilişkilerimiz özellikle Avrupa'da yaşanan son değişiklikler sonrasında yeni boyutlar kazanmaya başlamıştır.

İki ülke arasında ilişkilerin altyapısını oluşturacak anlaşmaların imzalanması yönünde yoğun çalışmalar başlatılmış, her düzeyde karşılıklı ziyaretler ve temaslar artmıştır.

Bu çerçevede, iki halkın dostluğunun bir simgesini oluşturmak, ilişkilerimizin temel çerçevesinin dostluk ve işbirliği olduğunu uluslararası topluma açıklamak, ikili ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi yönündeki iradeyi iki ülkenin tüm kamu ve özel kuruluşlarına da bildirmek amacıyla 7 Eylül 1994 günü Budapeşte'de bir Dostluk ve İşbirliği Andlaşması imzalanmıştır.

Andlaşmanın içeriği özetle aşağıda sunulmaktadır :

Giriş bölümünde, iki tarafın 18 Aralık 1923 günlü Dostluk Antlaşmasının hükümlerine bağlılıkları yinelenmekte, Avrupa'da demokratik ve insancıl bir barış ortamının hüküm sürmesi yönündeki kararlılıkları vurgulanmakta ve BM Yasası ile AGİK belgelerine uygun davranacakları teyit edilmektedir.

Madde 1. — Tarafların karşılıklı anlayış ve güveni güçlendirecekleri ve uluslararası hukuk ilkelerine uygun davranacakları belirtilmektedir.

Madde 2. — Tarafların AGİK ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri uyarınca temel özgürlüklerin üstün tutulduğu bir Avrupa yaratmaya katkıda bulunacakları kaydedilmektedir.

Madde 3. —Tarafların Avrupa'da silahsızlanma çabalarında işbirliği yapacakları vurgulanmaktadır.

Madde 4. — Tarafların uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehlikeler karşısında görüş alış verişinde bulunacakları belirtilmektedir.

Madde 5. — Tarafların AB ve EFTA konusundaki deneyimlerini birbirlerine aktaracakları belirtilmektedir.

Madde 6. — Dışişleri Bakanlıklarının ve Parlamenterlerin ikili ve uluslararası konularda danışmalarda bulunacakları kaydedilmektedir.

Madde 7. — Tarafların AGİK başta olmak üzere uluslararası örgütlerde ve Avrupa bütünleşmesine ilişkin konularda işbirliği yapacakları kaydedilmektedir.

Madde 8. — Tarafların ekonomik ve ticarî ilişkilerini geliştirecekleri vurgulanmaktadır.

Madde 9. — Tarafların askerî alanda ilişkilerini ileriye götürecekleri belirtilmektedir.

Madde 10. — Tarafların terörizm ve uluslararası kaçakçılığa karşı işbirliği yapacakları bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 11. — Tarafların çevrenin korunması yönünde ortaklaşa çalışacakları belirtilmektedir.

Madde 12. — Kültür ve eğitim alanlarında işbirliği yapılacağı bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 13. — Sağlık alanında ortak çalışmanın özendirileceği belirtilmektedir.

Madde 14. — Turizm alanında ilişkilerin geliştirileceği, yerel yönetimler arasında bağlar kurulacağı kaydedilmektedir.

Madde 15. — Antlaşmanın diğer bir ülkenin çıkarlarına yönelik olmadığı, Tarafların diğer anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini etkilemeyeceği belirtilmektedir.

Madde 16. — Antlaşmanın yürürlüğe giriş biçimi, süresi, hangi dillerde düzenlendiği açıklanmaktadır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/338

Karar No. : 8 *14.6.1996*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 6.6.1996 tarihli 6 ncı Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye ile arasında tarihî bağlar bulunan Macaristan ile ilişkilerin, Avrupa'da yaşanan son değişikliklerle kazandığı yeni boyutlar neticesinde iki ülkenin dostluğunu daha da geliştirmek amacını taşıyan Tasarı Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip
Sedat Aloğlu	*Enis Sülün*
İstanbul	Tekirdağ
Üye	Üye
Cevdet Akçalı	*İsmet Sezgin*
Adana	Aydın
Üye	Üye
Kamran İnan	*Ali Rahmi Beyreli*
Bitlis	Bursa
İmzada bulunamadı	
Üye	Üye
Cemal Külahlı	*Bekir Aksoy*
Bursa	Çorum
Üye	Üye
Hikmet Çetin	*Hüseyin Kansu*
Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye
Ercan Karakaş	*Bülent Tanla*
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
Osman Yumakoğulları	*Gencay Gürün*
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
Cemal Özbilen	*Bayram Fırat Dayanıklı*
Kırklareli	Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 7 Eylül 1994 tarihinde Budapeşte'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşması''nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller
Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.
M. Karayalçın

Devlet Bakanı
N. Cevheri

Devlet Bakanı
Y. Aktuna

Devlet Bakanı
A. Ş. Erek

Devlet Bakanı
M. Gülcegün

Devlet Bakanı
B. S. Daçe

Devlet Bakanı
Ö. Alpago

Devlet Bakanı
A. E. Kıratlıoğlu

Devlet Bakanı
N. Kurt

Devlet Bakanı
A. Köylüoğlu

Devlet Bakanı
A. A. Doğan

Devlet Bakanı
A. Ataç

Devlet Bakanı
S. Sümer

Devlet Bakanı
A. Gökdemir

Devlet Bakanı
Ş. Erdem

Adalet Bakanı
M. Moğultay

Millî Savunma Bakanı
M. Gölhan

İçişleri Bakanı
N. Menteşe

Dışişleri Bakanı
O. M. Soysal

Maliye Bakanı
İ. Attila

Millî Eğitim Bakanı
N. Ayaz

Bay. ve İskân Bakanı
H. Çulhaoğlu

Sağlık Bakanı
D. Baran

Ulaştırma Bakanı
M. Köstepen

Tarım ve Köyişleri Bakanı
R. Şahin

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı
N. Matkap

Sanayi ve Ticaret Bakanı
M. Dönen

Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı
V. Atasoy

Kültür Bakanı
T. Savaş

Turizm Bakanı
Ş. Ulusoy

Orman Bakanı
H. Ekinci

Çevre Bakanı
R. Akçalı

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE MACARİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDAKİ DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti,

ulusları arasındaki derin tarihî ve kültürel bağları göz önüne alarak,

ülkeleri arasındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, Türk ve Macar uluslarının ortak çıkarları doğrultusunda ikili ilişkilerinin geliştirilmesi için gerekli temeli oluşturduğu inancıyla,

daha önce imzalanmış ve yürürlüğe girmiş bütün ikili belgelere ve özellikle 18 Aralık 1923'te imzalanan Dostluk Antlaşması'na bağlılıklarını teyit ederek,

Birleşmiş Milletler Yasası'nın, Avrupa Konseyi'nin ve yeni bir Avrupa için Paris Yasası dahil olmak üzere Helsinki Nihaî Senedi'nin ve onu tamamlayıcı belgelerin ilkelerine bağlılıklarını yineleyerek,

Avrupa barışının ve uluslararası barışın korunmasına olan sorumluluklarının bilincinde,

adil, insalcıl, barışçıl ve demokratik bir uluslararası düzeni kurmaya kesin kararlı olarak,

aşağıdaki konularda anlaşmışlardır :

MADDE 1

Türkiye Cumhuriyeti ve Macaristan Cumhuriyeti (bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaklardır), iki devlet arasındaki geleneksel dostluk bağlarının önderliğinde, ilişkilerini güven, işbirliği, karşılıklı yarar temelinde ve egemenlik, toprak bütünlüğü ve içişlerine karışmama ilkelerine uygun olarak, derinleştirme ve güçlendirme kararlılıklarını yinelerler.

MADDE 2

Taraflar, demokrasi, anayasal devlet ve insan hakları temel ilkeleri ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri ve yükümlülükleri uyarınca belirlenen ulusal azınlıklara tâbi kişilerin hakları dahil temel özgürlüklere saygılı bir Avrupa yaratmaya çalışacaklardır.

MADDE 3

Taraflar, Avrupa'nın değişim süreçindeki siyasî ve güvenlik ortamında, istikrarı güçlendirme ve güvenliği artırma amacını belirlemişlerdir.

Taraflar, bütün Avrupa'yı kapsayacak bir güvenlik işbirliği yapısı kurulması çabalarını destekleyeceklerdir.

Taraflar, silahlı kuvvetlerinin ve silahlarının savunma için yeterli asgarî seviyeye indirilmesi yönünde tavır koyacaklardır.

Taraflar, silahsızlanma ve silahların kontrolü ile ilgili anlaşmaların, etkin denetime tâbi olarak tam uygulanması, ayrıca karşılıklı itimat ve güvenliği artırmayı amaçlayan ve daha çok şeffaflığı sağlayacak silahların denetimi önlemlerinin kabulü için de ortak gayretle ısrarlı davranacaklardır.

MADDE 4

Taraflar, uluslararası barışı ve kendi ülkelerinin güvenliğini tehdit ettiğini düşündükleri bir durumda, gerginliği azaltacak önlemler alma ve durumu Birleşmiş Milletler Yasası ve AGİK Belgeleri ilkeleri doğrultusunda çözme konusunda görüş alışverişi için birbirleriyle acilen temas edeceklerdir.

MADDE 5

Taraflar, Avrupa bütünleşme sürecine katılımlarını artırmak amacıyla, Avrupa Topluluklarıyla olan Ortaklık Anlaşmaları ile EFTA'yla olan Serbest Ticaret Anlaşmalarının uygulanmasına ilişkin deneyimlerinden karşılıklı yararlanacaklardır.

MADDE 6

Taraflar, ikili ilişkilerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ile uluslararası ve bölgesel konularda tavırlarının eşgüdümlenmesi amaçlarıyla danışmalarda bulunacaklar ve İki Tarafı da ilgilendiren bütün konularda düzenli görüşmeler yapacaklardır.

Taraflar, siyasî danışmalarını düzenli olarak devam ettirme konusunda anlaşmışlardır.

Tarafların parlamenterleri, ikili ilişkileri geliştirmek ve parlamentolararası işbirliğini özendirmek amacıyla düzenli danışmalarda bulunacaklardır.

Dışişleri Bakanları bu Andlaşmanın uygulanma durumunu izleyeceklerdir.

Gerektiğinde iki Hükümetin diğer üyeleri arasında görüşmeler yapılacaktır.

MADDE 7

Taraflar, AGİK kurumlarının yanısıra uluslararası örgütlerde de beraber çalışacaklardır. Taraflar, Avrupa bütünleşme süreci için büyük önem taşıyan alanlarda yakın işbirliği kuracaklardır.

MADDE 8

Taraflar, karşılıklı yarar temelinde ekonomik ve ticarî ilişkilerin daha da geliştirilmesini destekleyeceklerdir. Taraflar, kendi tüzellerinin ve uluslararası sorumluluklarının yanısıra bu Andlaşmanın amaçlarına uygun olarak yekdiğerinin gerçek ve tüzelkişilerinin, malların ve hizmetlerin sınırlarından transit geçişini kolaylaştırmak ve karşılıklı sermaye yatırımlarını teşvik etmek ve korumak dahil olmak üzere, girişimcilik ve diğer ekonomik etkinlikleri için olumlu ekonomik, malî ve tüzel koşulları aşamalı olarak yaratacaklardır. Taraflar ikili ekonomik ilişkilerinde birbirlerinin aleyhinde ayırımcı önlem almaktan kaçınacaklardır.

Taraflar, ulaştırmanın bütün alt-alanlarının yanısıra telekomünikasyon alanında da işbirliğini geliştirme olanaklarını inceleyecek ve bu amaç için gerekli bütün önlemleri alacaklardır.

Taraflar, yürürlükte olan anlaşmalarla uluslararası sorumluluklarına uygun olarak, çağdaş bilim ve teknolojinin imkânlarından yararlanmada işbirliğini geliştirmek için gerekli koşulların yaratılması çabalarını teşvik edeceklerdir.

MADDE 9

Taraflar, askerî konulardaki ilişkilerini işbirliği ruhu içinde geliştireceklerdir. Bu amaçla, bu alanda değişim ve danışmaları teşvik edeceklerdir.

MADDE 10

Taraflar, örgütlü suç, uluslararası terör, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, insan simsarlığı, yasadışı göç ile tarih ve kültür mirası eserlerinin kaçakçılığına karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

MADDE 11

Sürdürülebilir gelişmenin, şimdiki ve gelecek kuşakların sağlık ve refahı ve doğal kaynakların ussal yönetimi için çevre korumasını gerektirdiğini dikkate alarak, Taraflar çevre alanında ve doğanın korunmasında denklik, karşılıklılık ve karşılıklı yarar temeli üzerinde yakın işbirliğinde bulunacaklardır. Yerel, bölgesel ve küresel çevre sorunlarına yeterli çözüm bulabilmek amacıyla sınır ötesi kirlenmenin önlenmesi için gerekili ilgiyi göstereceklerdir.

MADDE 12

Taraflar, kültür miraslarının saklanması ve korunmasına büyük önem vererek kültür alanında işbirliğini güçlendirecekler ve bu amaçla ilgili Devlet ve özel girişimleri destekleyeceklerdir.

Taraflar, yüksek ve diğer eğitim kurumları ile araştırma merkezleri arasında işbirliğini ve denk Avrupa programlarına uygun olarak ortak bilimsel projelerin geliştirilmesini teşvik edeceklerdir.

Taraflar, iki ülkenin halklarının birbirlerinin dil ve kültürleriyle tanışmalarını kolaylaştırmak isteklerini yinelerler ve bu amaçla ilgili resmî ve özel girişimleri destekleyeceklerdir.

Taraflar, Türk ve Macar halklarının birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla kitle iletişim alanında işbirliğini geliştirme arzusunda oydaşmışlardır.

MADDE 13

Taraflar, kamu sağlığı alanında ve özellikle hastalıkların önlenmesinde geniş işbirliğini teşvik edeceklerdir.

MADDE 14

Taraflar, ikili turizm etkinliklerini geliştirmek için hiçbir gayretten kaçınmayacaklar ve ülkeleri arasında yolculuk ve turizmi kolaylaştırmak ve desteklemek için azamî gayret göstereceklerdir.

Taraflar, yurttaşları, toplumsal kurumları ve yerel idareleri arasındaki ilişkileri teşvik edecekler ve "kardeş şehir" ilişkilerinin kurulmasını destekleyeceklerdir.

Taraflar, ülkelerindeki spor ve gençlik örgütleri arasında değişimleri de özendireceklerdir.

MADDE 15

Bu Andlaşma herhangi bir ülkeye karşı değildir ve tarafların üçüncü devletlerle daha önceden imzalanmış olan ikili ya da çok taraflı anlaşmalarından doğan hak ve sorumluluklarını hiç bir şekilde etkilemeyecektir.

MADDE 16

İşbu Andlaşma onaylanacak ve onay belgelerinin teati edildiği gün yürürlüğe girecektir.

İşbu Andlaşma on yıl süreli olup taraflardan birinin yürürlük süresinin dolmasından bir yıl önce yazılı olarak Andlaşmanın sona ereceğini bildirmemesi halinde beşer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Budapeşte'de 7 Eylül 1994 günü Türkçe, Macarca ve İngilizce iki özgün nüsha olarak ve üç metin de aynı ölçüde geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Çevirilerde farklılık olduğu takdirde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ	MACARİSTAN CUMHURİYETİ
ADINA	ADINA
S. DEMİREL	*ARPAD GÖNCZ*